

การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นุทศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

นางสาวสุภาพร ตันท์ธนะศิวกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-818-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16924046.

A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF THE IMPLEMENTATION OF THE
ART EDUCATION CURRICULUM ACCORDING TO THE LOWER SECONDARY SCHOOL
CURRICULUM B.E. 2521 (REVISED EDITION B.E. 2533) IN SCHOOLS
UNDER OF THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY
PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF
THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION

Miss Supaporn Tuntanasiwakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-818-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียน
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

โดย นางสาวสุภาพร ตันท์ธณศิวกุล
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เณรยอด

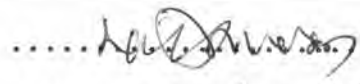

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชราภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตินัย เชื้อรัตนพงษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุภาพร ตันทีธนศิวิระกุล: การศึกษาลักษณะและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF THE IMPLEMENTATION OF THE ART EDUCATION CURRICULUM ACCORDING TO THE LOWER SECONDARY SCHOOL CURRICULUM B.E.2521 (REVISED EDITION. B.E.2533) IN SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION) อ.ที่ปรึกษา: รศ.ดร.บุญมี เจริญอด, 186 หน้า. ISBN 974-583-818-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยได้ลงแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น 399 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 363 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โรงเรียนมีวัตถุประสงค์หลักในการวางแผนการใช้หลักสูตร เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ มีการกำหนดประเภทข้อมูลและมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้หลักสูตร มีการจัดทำบันทึกการเตรียมการสอน มีการจัดทำแผนการสอน และใช้หนังสือประกอบการจัดการเรียนการสอน ส่วนปัญหาที่พบได้แก่ ขาดเอกสาร ตำรา เวลาในการจัดทำกำหนดการสอน และบันทึกการเตรียมการสอน
2. ด้านการจัดบักจ่ายและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร โรงเรียนมีการส่งครูเข้ารับการฝึกอบรม มีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีความรู้และความชำนาญในการจัดทำและผลิตสื่อการเรียนการสอน มีการบริการวัสดุ-อุปกรณ์ในการตกแต่งห้องเรียน มีการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ส่วนปัญหาที่พบได้แก่ ครูผู้สอนไม่มีวุฒิทางวิชาศิลปศึกษา ขาดงบประมาณในการบริการสื่อการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ขาดห้องเรียนที่ใช้เรียนวิชาศิลปศึกษา โดยเฉพาะ ขาดการนิเทศและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ และขาดเครื่องมือในการนิเทศติดตามผล
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ครูผู้สอนมีการเตรียมสาระสำคัญก่อนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นทักษะกระบวนการ มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนและมีการใช้สื่อการเรียนการสอน เทคนิควิธีสอนที่ใช้ คือ การสาธิตการสอน วัตถุประสงค์และประเมินผลโดยการซักถาม และเน้นด้านเจตคติและความสนใจ ปัญหาที่พบได้แก่ ขาดเอกสารสำหรับค้นคว้า ขาดงบประมาณและเวลาในการจัดทำกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ขาดงบประมาณในการจัดทำและจัดหาสื่อการเรียนการสอน ขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน และขาดการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

ภาควิชา .....บริหารการศึกษา.....
สาขาวิชา .....นิเทศการศึกษาและพัฒนาศิลปศึกษา.....
ปีการศึกษา ..... 2536 .....

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

##C542125 : MAJOR : SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT
 KEY WORD: : ART EDUCATION CURRICULUM/SCHOOLS UNDER BASIC EDUCATION OPPORTUNITY EXPANSION PROJECT.

SUPAPORN TUNTANASIWAKUL : A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF THE IMPLEMENTATION OF THE ART EDUCATION CURRICULUM ACCORDING TO THE LOWER SECONDARY SCHOOL CURRICULUM B.E. 2521 (REVISED EDITION B.E. 2533) IN SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. BOONMEE NENYOD Ed. D. 186 pp. ISBN 974-583-818-7

The purposes of this research were to study the state and problems of the implementation of the art education curriculum according to the lower secondary school curriculum B.E. 2521 (Revised edition B.E. 2533) in schools under the expansion of basic education opportunity project under the jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission. Three hundred and ninety-nine questionnaires were distributed to the school administrators and teachers by which 363 copies, or 90.97 percent were completed and returned. Data were analyzed by using content analysis and percentage.

Research findings were as follows:

With regards to curriculum management, research results showed that; schools stated their objectives concerning curriculum implementation for preparing student according to desirable characteristics as indicated in curriculum, data were classified also personnel were assigned, teaching plans and instructional plans were prepared so as to required textbooks. Problems found were lack of textbooks and academic documents, insufficient time for preparing teaching plans and instructional Plans.

Concerning facilities and material providing, they were indicated that; teachers were assigned to attend seminars and workshops in order to increase knowledge and skills in instructional aids preparing. Material and facilities were provided for classroom decoration, supervision and follow-up were employed through curriculum implementation. Problems found were teachers assigned were inappropriate, insufficient amount of instructional aids due to insufficient budget, lack of specific classroom, irregular supervision and follow-up and also lack of instruments used.

Regarding to instructional organization, research found that; teachers prepared their instructional plans, instruction were organized with emphasize of skill process, co-curricular activities were also organized. Teaching technique which teachers mostly used was a demonstration by which an interview technique was mostly used in evaluations with emphasize upon students' attitude and interest. Problems were lack of academic documents, insufficient budget in co-curricular activities organizing and instructional aid preparing, also evaluation activities were irregularly employed.

ภาควิชาบริหารการศึกษ.....

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา...คณิตศาสตร์และพัฒนาศักยภาพ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เนรยอค ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้กรุณาเสียสละเวลาและให้ความสะดวกในการขอพบเพื่อปรึกษาหารือ ขอคำแนะนำ และตรวจแก้ไขโครงการเสนอวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จลงด้วยดี และยังได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ ที่ได้ให้คำแนะนำตรวจแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย และเสนอแนะ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับโครงการเสนอวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วัลลภ จูทะวิภาค อาจารย์ประเทศ สุขสถิตย์ อาจารย์สังคม ทองมี อาจารย์บรรจง บุญการี อาจารย์ ดร.สุจิตรา ศรีนวล และ อาจารย์ปรีชา นิพนธ์พิทยา ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุชิน ดัณฑ์ธนะสิวะกุล คุณแม่สมพร้อย ดัณฑ์ธนะสิวะกุล และ คุณประเสริฐ เกิดน่วม ซึ่งเป็นบุคคลอันเป็นที่รักที่ได้ให้กำลังใจ ให้การสนับสนุนทุก ๆ ด้านของการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 119 โรงเรียน ที่กรุณาให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง ในการตอบแบบสอบถาม จนได้ข้อมูลเพียงพอ ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงลงได้อย่างสมบูรณ์ดียิ่ง

สุภาพร ดัณฑ์ธนะสิวะกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
การเสนอผลการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
หลักสูตรในเรื่องความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบ.....	12
การนำหลักสูตรไปใช้.....	15
บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร.....	30
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	32
หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	ความหมายของศิลปศึกษา.....	37
	การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผล- ประเมินผลวิชาศิลปศึกษาตามแนวของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	41
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	50
	ประชากร.....	50
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
	การวิเคราะห์และการเสนอข้อมูล.....	53
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	126
	สรุปผลการวิจัย.....	127
	อภิปราย.....	132
	ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	137
	บรรณานุกรม.....	139
	ภาคผนวก.....	144
	ประวัติการศึกษาและการปฏิบัติงานของผู้วิจัย.....	185

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและคำร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน....	53
2	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียน.....	57
3	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา.....	61
4	สภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เกี่ยวกับการวางแผนการใช้หลักสูตร.....	65
5	สภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เกี่ยวกับการจัดทำกำหนดการสอน และบันทึกการเตรียมการสอน.....	70
6	สภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร.....	74
7	สภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร.....	78
8	สภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการจัดตารางสอน.....	81
9	สภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการบริการสื่อการเรียนการสอน.....	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	สภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่และบรรยากาศในห้องเรียน.....	88
11	สภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการนิเทศติดตามให้ความช่วยเหลือแนะนำ	92
12	สภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูเกี่ยวกับการเตรียมการสอน.....	95
13	สภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	96
14	สภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน.....	98
15	สภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอน.....	100
16	สภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการจัดการเรียนการสอนของครู เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน.....	102
17	สภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล.....	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาศิลปะศึกษาในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการแปลงหลักสูตร ไปสู่การสอน.....	106
19	ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาศิลปะศึกษาในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร.....	112
20	ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาศิลปะศึกษาในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู.....	121